

אלעזר.

דאמר רבי אלעזר: מנין לזובח בהמה למרקולים, שהוא חייב מיתה, על אף שעבודתו של מרקוליס היא בדרך בזיון לסוקלו באבנים, וזה עבדו בדרך כבוד, בזביחת בהמה, שהיא שלא כדרך עבודתו, ומנין שגם אופן זה חייב עליה מיתה?

דכתיב: "ולא יזבחו עוד את זבוחיהם". אם אינו ענין לעבודה כדרכה, דכבר נפקא לן לעבודת מרקוליס בסקילה כדרכה מ"פן תדרוש לאלהיהם לאמר — איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני", תנהו ענין לעבודה של מרקוליס שלא כדרכה, בזביחה! (9)

ואם כן יקשה, איך נדרוש מהפסוק "ולא יזבחו עוד" לאזהרה לשוחט קדשים בחוץ, והרי הוא נצרך ללמד שחייב גם על עבודה שלא כדרכה בעבודה זרה?

ומתריצין: **אמר רבה: מקרא זה מלמד בשני אופנים:**

קרי ביה "ולא יזבחו את זבוחיהם" והיא אזהרה לשוחט קדשים בחוץ, שנכתב סמוך לאותה פרשה.

וקרי ביה נמי "ולא עוד את זבוחיהם", ללמד שהזובח למרקוליס חייב מיתה, על אף שעובדה שלא כדרכה.

ומקשינן: זהרי אכתי אי אפשר ללמוד מפסוק זה אזהרה לשוחט קדשים בחוץ מ"ולא יזבחו", שהרי מיבעי ליה לכדתניא:

עד כאן, עד הפסוק "ולא יזבחו", שנאמר לגבי עונש כרת בשחיתת חוץ ובהעלאת חוץ, הוא, הכתוב, מדבר בקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות, והיינו, משהוקם המשכן ונאסרה העבודה בבמות, והקריבן בשעת איסור הבמות.

וההכרח לומר שבקדשים אלו מדבר הכתוב, שהרי עונשן אמור כאן, שנאמר "ואל פתח ק-ב אהל מועד לא הביאו — ונכרת".

אזהרה מנלן? **דכתיב "השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה. כי אם במקום אשר יבחר ה'".**

ואין הכתוב, עד כה, מדבר בזבחים שהוקדשו לפני הקמת המשכן, בזמן היתר הבמות.

את ראית התוס' מהסוגיא במכות. וראה עוד בע"ב.

9. רש"י בסנהדרין [ס, ב] ביאר שדוקא על שחיטה זריקה והקטרה חייב בעבודה זרה שלא כדרכה, אך לא בקבלה והולכה שלא מצינו שהם עבודות הנעשות לשם עבודה זרה.

ובכסף משנה [פ"ג מע"ז ה"ג] כתב שמקבל לעבודה זרה שלא כדרכה פטור משום שבקבלתו

שלוקה עליה. [ואף שרק במכות מוכח שדעת רבנן שקרבן טעון אזהרה, מכל מקום נקבעו דברי ריש לקיש על משנתנו שבה מבואר שכך גם דעת רבי, וראה משמר הלויים סימן קנ].

ובשור"ת רע"א [תנינא קיח] מבואר שגם לדעת רש"י קרבן אינו כמיתה ומלקות שאי אפשר לענוש אלא אם קדמה אזהרה, רק "שהתורה נתנה סימן דבאותן עבירות שיש לאו יש קרבן, וכשאיין לאו אין קרבן", עי"ש שדחה

את זבחייהם אשר הם זובחים", ומשמע שגם אותם זבחים שהתירתי לך כבר בשעת הקדשם לזבוח בבמה, משום שעדיין לא נאסרו הבמות בשעת הקדשם, אם יקריבם בבמה בשעת איסור הבמות תחשב זביחתם והקרכתם כמי שעושה זאת "על פני השדה", לומר לך, הזובח בבמה בחוץ בשעת איסור הבמות, מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב על פני השדה שלא לשם שמים!

וממשיכה הברייתא לפרש את המשך הפרשה:

ואילו נאמר רק מקרא זה, נמצא שזבחים אלו שהיו ראויים להקרבה בחוץ בשעת הקדשתם יישארו ראויים להקרבה בחוץ גם משהוקם המשכן ונאסרו הבמות.⁽¹⁰⁾

מכאן ואילך, מהפסוק "למען אשר יביאו בני ישראל את זבחייהם אשר הם זובחים על פני השדה — והביאום לה' אל פתח אוהל מועד", הוא מדבר בזבחים שהקדישן בשעת היתר הבמות, והקריבן בשעת איסור הבמות.⁽¹¹⁾

שהרי נאמר "למען אשר יביאו בני ישראל

בחולין [טז א] שלמאן דאמר במדבר נאסרו בשחיטת חולין, כשהותרו נשאר איסור כרת על קדשים בחוץ, וכיון שהאיסור בחולין הוא מפני קרבנם למשכן [שיכלו להקריב בו ולאכול] מסתבר כי גם בעת מסעו נשאר האיסור.

11. רש"י [סוף ע"א] ביאר ש"שעת איסור הבהמות" הוא משעה שהוקם המשכן, וקדשים שהקדישן בשעת היתר הבמות היינו קודם הקמת המשכן. והקשה הגרי"ז שהרי קודם הקמת המשכן יכלו להקריב גם חיה ובעלי מומין [וכדלהלן קטו, ב] ובקרבנות שהוקדשו אז לא שייך העשה של והביאום לה' ולמה יתחייב עליהם משום שחוטי חוץ. [ובכתבי הגרי"ז נקט שדינם כקדשי נכרי, אך בחידושו על התורה פ' יתרו הוכיח שמעת מתן תורה נחשבו כקדשי ישראל. ואם כן מובן למה חל עליהם איסור חוץ].

ולפיכך העמיד באופן שהקדישם להקריבם במשכן, שחל עליהם דין קדשי מקדש ואיסור לשחוט בחוץ. ודבריו נסתרים מדברי רש"י בעבודה זרה [נא, ב] שכתב קודם הקמת המשכן אע"פ שהיו מוקדשין לשם הקרבת במה לא יקריבום עוד בבמה. וגם לשון הגמרא בסוגיין

לא מוכח שהוא עובד לה, ולכאורה תמוה, שהרי גם בשחיטה אינו מוכח ובכל זאת חייב עליה. וכנראה כוונתו ש"קבלה" הוא מושג שהתחדש רק בעבודת הקרבנות, ובעבודה זרה שאינה כדרכה אינה נחשבת עבודה, אך שחיטה ששייכת גם בחולין נחשבת כצורך עבודה זרה אף שאינה דרכה.

10. מבואר בגמרא שאין חיוב על שחוטי חוץ ששחטן בשעה שאינו יכול להביאן בפנים. ולכאורה יש לתמוה מכאן על דברי הרמב"ן [שמות מ"ז] שכתב כי גם קודם שהוקמו הקלעים סביב החצר במשכן היה איסור שחוטי חוץ, אף שלא יכלו אז להקריב לפני המזבח, וראה בתוס' לעיל [סא א ד"ה קודם] שדנו אם בשעה שיכול להקים את המזבח חייב, או שהוא עדיין מחוסר מעשה ואינו נחשב ראוי להקריב בפנים.

ובקובץ תשובות להגרי"ש אלישיב [רלז] צידד שכוונת הרמב"ן כי שחיטת חוץ אוסרת את הקדשים כדין חולין שנשחטו בעזרה [חוץ ממה שאינה מועילה לקדשים], ודחה על פי דברי תוס' בבבא קמא [עו א] שנקטו ששחיטת חוץ היא שחיטה ראויה. ולכן ביאר כדברי הרמב"ן

המקריבים קדשים שהוקדשו בשעת היתר הבמות והקריבום בשעת איסור הבמות. ולא ענישה אחרת של כרת תהיה להם!

וכיון שהפסוק "ולא יזבחו עוד" נצרך לאסור קדשים שהקדישום בשעת היתר הבמות והקריבום בשעת איסור הבמות, מנין לנו אזהרה על שחיטה בחוץ?

ומתריצין: אלא, אמר אביי: אזהרה על שחיטה בחוץ נלמדת מקל וחומר: ומה במקום שלא עניש כרת, בקדשים שהקדישום בשעת היתר הבמות והקריבום בשעת איסור הבמות, הוזהיר הכתוב "ולא יזבחו עוד". מקום שעניש כרת, בקדשים שהוקדשו בשעת איסור הבמות, אינו דין שהוזהיר עליהן?

אמר ליה רבינא לאביי: לדברין, שאפשר ללמוד אזהרה מקל וחומר, אם כן, לא יאמר הכתוב לאו בחלב, ותיתי לאזהרת חלב בקל וחומר מאזהרת אכילת נבילה: מה נבילה,

"והביאום לה" — זו מצות עשה להקריב במשכן! (12)

מצות לא תעשה באותם שהוקדשו בזמן היתר הבמות מנין?

תלמוד לומר "ולא יזבחו עוד": לומר, שרק מעכשיו הן אסורין, ועד עכשיו היו מותרין. (13)

יכול יהא עניש כרת על אותן קדשים שהוקדשו בשעת היתר הבמות והקריבום בשעה שנאסרו הבמות?

תלמוד לומר "חוקת עולם תהיה זאת להם לדורותם".

וכך הוא ביאור הפסוק:

"זאת" בלבד, עניש עשה ולא תעשה המבוארים בפרשה, יהיה להם לאותם

13. האחרונים תמהו הרי מאחר שנאמר "ולא יזבחו עוד" על קדשים שהקדישן בשעת היתר הבמות ושחטן בשעת איסור הבמות הרי כבגר נודע איסור שחוטאי חוץ, ולמה צריך פסוק נוסף בקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות, וראה קרן אורה ושפת אמת.

והגרי"ז תירץ שאמנם הלאו נסוב גם על קדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות, אך אינו יכול להיות כאזהרה לחיוב כרת עד שיהא אמור דוקא על אופן זה שהקדישן בשעת איסור הבמות, והיינו כשיטת הרמב"ם [הובא בע"א הערה 7] שאין עונשין כרת אלא אם הוזהר. [ועיי"ש שדחה תירוץ זה, שהרי מקלל אביו ואמו עונשו כרת, אף שאזהרתו מלא תקלל חרש].

ועוד ביאר, לפי שיטת רש"י [הובא שם]

"זבחים שהתרת לך כבר" תמוה, שהרי מבואר להלן [ק"ב ב וברש"י] שצריך להקריבן במשכן ואסור לשנות משום נדר [ויתכן שכוונת הגרי"ז שאין בכך איסור חוץ רק איסור צדדי של נדר].

12. רש"י להלן [ק"ב ב ד"ה בעשה] נקט שהמקדיש בשעת איסור הבמות ומקריב בשעת היתרן מבטל עשה, כי המתין עד שלא יכל להקריבו במשכן, אך עצם הקרבתו בחוץ אינה נחשבת ביטול עשה, אך להלן [ק"ט, ב ד"ה ושחט] נקט שבכל אופן עובר בעשה בעצם ההקרבה.

וגם בדברי הרמב"ם יש משמעויות שונות באיסור זה, שבהלכות [פ"ח ממעה"ק ה"א] נקט ש"ביטול מצוות עשה", ואילו ב"סהמ"צ [מ"ע כד ול"ת פט] נקט שעובר ב"לאו הבא מכלל עשה".

וחומר **משרצים טמאין**, יהיה אפשר לפרוך: **מה לשרצין טמאין, שמטמאין את הנוגע בהן במשהו**, תאמר בחלב שאינו מטמא.

וכן אם תלמד לאזהרת חלב בקל וחומר **משרצים טהורים**, יש לפרוך: **מה לשרצים טהורים, שאיסורן באכילה הוא במשהו**, [בכעדשה], תאמר בחלב, שאיסורו הוא בכזית.

וגם אי אפשר ללמוד אזהרת חלב בקל וחומר **מעולה וכלאי הכרב**, כי נפרוך: **מה לערלה וכלאי הכרב**, שהן חמורין, **שכן אסורין בהנאה!**

וכן **משביעית** אין ללמוד בקל וחומר

שלא ענש הכתוב על אכילתה כרת, בכל זאת הזהיר עליה בלאו. **חלב**, שמצינו **שענש הכתוב כרת על אכילתו**, **אינו דין שהזהיר עליו!?** וייחשב לימוד זה בקל וחומר כאילו נאמרה בחלב אזהרת לאו בפירוט. ואם כן יקשה, "לאו" שכתב הכתוב בחלב, למה לי? (14)

אתא רבינא לקמיה דרבא. אמר ליה רבא לרבינא: לאו קושיא היא, כי מנבילה לא אתיא אזהרת חלב בקל וחומר, משום **דאיכא למיפרך: מה לנבילה, שכן מטמאה הנבילה את הנוגע בה**, תאמר בחלב, שאינו מטמא את הנוגע בו.

וכן אם תרצה ללמוד לאזהרת חלב בקל

שהנידון על אזהרה לחיוב קרבן, וכיון שהמקור לכך מ"אשר לא תעשינה", צריך שתהא אזהרה דוקא על האופן שמביא קרבן, ואין אזהרה כללית מועילה בו. וטעמו מבואר להלן הערה 8. [ודחה גם ביאור זה, שהרי על אכילת נותר ופיגול בשוגג חייב קרבן אף שאזהרתן מ"לא יאכל כי קדש הוא" והיא אזהרה לכל פסולי המוקדשין].

14. **האחרונים** התחבטו בכוונת הגמרא שיש איסור בשביעית, שהרי ודאי מדובר באיסור אכילה, כי איסור עבודה בקרקע יש בו כמה לאוין, ולכאורה תמוה, היכן מצינו אזהרה על אכילת פירות שביעית. **ובאור שמח** [פ"ז משמיטה ה"ג] נקט שהכוונה לאיסור אכילה אחר ביעור. אולם **השפת אמת** ו**הרש"ש** תמהו שהרי אין על כך לאו אלא עשה [כמבואר ברש"י יומא פג, א].

והגרי"י **מפוניבז'** הוכיח שגם הנזרע בשביעית אסור באכילה מדאורייתא, ממה שאמרו בירושלמי [שקלים פ"ד ה"א] שאין מביאין עומר מהנזרע בשביעית כי נחשב כקומץ על דבר שאינו נאכל. אך הגר"ח דחה שדברי הירושלמי הם לדעת רבי עקיבא שספיחין אסורים מדאורייתא, וכן ביאר הרשב"ד [תו"כ בהר פ"א א] את דברי הירושלמי [ויתכן שלאיסור זה כוונה הגמרא בסוגיין, וראה תוס' ב"מ נח, א ויבמות קנב, א].

ומהרש"ם **מבערזין** [ח"ד סימן ר] ביאר שהאזהרה על פירות שביעית נלמדת מ"לא

אמר רבא: אי קשיא לי על לימוד האזהרה בשחוטאי חוץ בקל וחומר, הא קשיא לי:

הא דתנן בריש מסכת כריתות: עונש כרת, האמור במבטל מצות הקרבת קרבן פסח ובמבטל מצות מילה, על אי קיום מצות עשה הוא בא. הילכך אין חייבין עליהן חטאת, שאין חיוב קרבן חטאת אלא במקום שיש אזהרת לאו עם חיוב הכרת.

ולכאורה, לדברי אביי, הרי כשם שלמדנו לאזהרת לאו בקל וחומר, תיתי לאזהרת לאו בפסח ובמילה בקל וחומר ממותיר מבשר הקרבן עד הבוקר, ונאמר כן: **מה מותיר, שלא ענש עליו כרת אם עבר והותיר, הזהיר עליו הכתוב באזהרת לאו שלא להותיר.** אם כן, פסח ומילה, שענש הכתוב בעונש כרת על ביטולן, אינו דין שהזהיר הכתוב שלא לבטלן, ויתחייב על ביטולן בשוגג קרבן חטאת?

אמר רב אשי: אמריתיה לשמעתא, לקושית רבא על דברי אביי, קמיה דרב כהנא, ואמר לי: אזהרת חלב ממותיר, לא אתיא בקל

לחלב,⁽¹⁵⁾ כי מה לשביעית, שיש בה חומרה, שכן תופסת דמיה, שדמי שביעית נוהג בהם חומרת דיני שביעית כאילו היו פירות שביעית.

וכן מתרומה לא נדע איסור חלב בקל וחומר, שיש בתרומה חומרה שאין בחלב, כי יש לפרוך: **מה לתרומה, שכן לא הותרה מכללה, ובכל ענין היא אסורה.** ואילו איסור חלב הותר מכללו, שהרי חלב חיה מותר באכילה.

ופירכא אחרונה זו, שאי אפשר ללמוד בקל וחומר לאזהרת חלב מתרומה משום שחלב יש בו צד קולא שהותר מכללו, היא גם פירכא על כל אופני הקל וחומר שנלמדו לעיל, הילכך, **מבולחו דלעיל, נמי לא מצי ללמוד קל וחומר לאזהרת חלב, שכן כל אותן איסורים דלעיל לא הותרו מכללן, ובכך הם חמורים מאיסור חלב שהותר איסורו מכללו בחלב חיה.** ולפיכך הוצרך הכתוב לומר אזהרת לאו בחלב, ומיושבת קושית רבינא⁽¹⁶⁾.

שמעיקרא לא נאסר אלא מין חלב של בהמה ולא של חיה, מכל מקום כיון שנכתב בו "כל חלב" שמשמעותו אף של חיה, נחשב ההתר חלבה כהיתר מכללו. **ובדבר אברהם** [ח"ג א] הקשה על כך שהרי הנידון בסוגיין הוא שלא יאמר כלל האיסור בחלב, ואם כן לא יחשב הותר מכללו כי לא יאמר בו "כל חלב".

והריטב"א בכתובות [לב, ב] נקט שחלב הותר מכללו בכך שלא נאסר מעיקרא אלא חלב בהמה ולא חלב חיה. ועיין לעיל [טז, ב] הערה

15. בקרן אורה תמה למה לא הקשה רבינא שלא יאמר לאו בדם ונלמד משאר הלאוין בקל וחומר, דם שענש עליו אינו בין שהזהיר, והניח בקושיא. **ובשאגת אריה** [החדשות טז] הוכיח מכך שדם שבשלו אינו עובר עליו, ולפיכך נחשב גם איסור דם כהותר מכללו. ובספר זבח יעקב העיר שדם שבשלו היתר משום שנפקע ממנו שם דם [והוכיח כן ממנחות כא, א] ואם כן לדעת תוס' הנ"ל אינו נחשב הותר מכללו, כי מעיקרא לא היה ממין האסור.

16. תוס' בחולין [קטו, ב] ביארו כי אוף

ושבה הגמרא ומקשה על עצם הלימוד שלמד אביי לאזהרת לאו בקל וחומר: וכי מזהירין מן הדין? (19) והרי אפילו למאן דאמר עונשין מן הדין, מודה הוא כי אין מזהירין מן הדין (20).

וחומר, כיון דאיכא למיפרך: מזה למוותיר, שכן אין לו תקנה משהותיר, (17) תאמר בפסח, שיש לו תקנה, בהקרכת פסח שני! (18)

ה"ג] ובעולת שלמה כתב לפי דרכו שאף לדעת המחייבים כרת נחשב שיש לו תקנה בהשלמת חיובו במילה.

19. בקרן אורה ביאר שאביי סבר שהקל וחומר מלמד ששחוט חוץ הוא בכלל האזהרה של מקדיש בשעת היתר הבמות, והוא איסור אחד, ואינו מלמד אזהרה מאיסור לאיסור, וכן הביא המצפה איתן שמפורש כך בדברי אביי בסנהדרין (עו, א) ולפיכך תמהו הרי אין זה בכלל "אין מזהירין מן הדין".

אמנם כבר התבאר לעיל [ע"א הערה 8] בשם הגרעק"א שאין קרבן צריך שתקדם לו אזהרה ככל עונש, אלא שנתנה התורה סימן שחיוב קרבן חל רק בעבירה חמורה שיש בה אזהרת לאו, וזה הטעם לביאור הגרי"ז [בהערה 3] שאין אזהרה כללית מועילה בקרבן כמו בשאר עונשין, אלא צריך שתהיה אזהרה מיוחדת על העוון שחייב עליו קרבן. והיינו משום שלחיוב קרבן צריך שתהא עבירה חמורה עם אזהרת לאו מיוחד, ובאמת אין הלאו נכלל באיסור מקדיש בשעת היתר הבמות.

ומוכח כן מנידון הגמרא ללמוד חלב מגבילה ושביעית, ואילו היה הנידון שיהא כלול בלאו שממנו למד, הרי פשיטא שלא יכלל חלב בשביעית וכדו' ובהכרח שהכוונה ללמוד ק"ו מאיסור שיש בו אזהרה אף שאין בו עונש, לאיסור שיש בו עונש שודאי התחדשה בו אזהרת לאו מיוחדת. וראה עוד בסוף הערה הבאה.

20. השער המלך [פ"ב ממאכ"ס ה"א] ומנחת

17. לכאורה תמוה, שהרי נותר הוא ניתק לעשה ויש לו תקנה. וצריך לומר שהעשה לשרוף נותר אינו נחשב תיקון ללאו, כי רק בגזל או בשילוח הקן, קיום העשה משיב את המצב כאילו לא נעשה הלאו, אך בנותר כבר נעשה הלאו כשעבר זמנו, והשריפה היא קיום עשה נפרד. ואף למאן דאמר שאינו לוקה משום שניתק לעשה אינו נחשב תיקון כשאר לאו הניתק לעשה. וראה בשאגת אריה [פא] ברוך טעם [שער ב] ועולת שלמה כאן שדנו בסברא זו.

וביד דוד דחה, שתכלית אכילת קדשים היא שיבוער מן העולם, ואם כן גם בשריפה מקיים את המצוה. ותמוה, שהרי חלק מקיום המצוה הוא בזמנו, ואילו אחר שביטלה ועבר בלאו יש לו מצוה נוספת לשרופו דוקא, והיא בכדי לתקן איסורו. אך כבר מצינו לעיל [נו, ב] ששריפת נותר יש לה מקום וזמן ומשמע שהיא עבודה כאכילת קדשים, ואינה כשריפת שאר קדשים.

18. רש"י פירש שיש לו תקנה בפסח שני, וביאר הג"ר זלמן סנדר שנקוט שיטת ר' חנינא בן עקביא בפסחים [צג, א] שאין חייב כרת כשביטל פסח ראשון, אלא אם לא תיקן ועשה את השני, כי השני גמרו של ראשון.

אך בעולת שלמה כתב שכוונת הגמרא שיש לו תקנה שיכול להביא קרבן פסח אחר ולהשלים את מה שהחזיר במציאות. ואין זה סותר למה שהוא חייב בכרת ואינו נפטר ע"י תקונו.

וראה בצאן קדשים שגרס "פסח ומילה שיש להן תקנה" וכדעת תוס' במכות [יד, א] שיכול למול עצמו לעולם ולהפטר מכרת, ונחלקו בזה הרמב"ם והראב"ד [פ"א ממילה

ומתצינן: **אלא** בגזירה שוה למדנו לאזהרת שחיטה בחוץ, כדרכי יוחנן.

דאמר רבי יוחנן: אתיא לאזהרת שחיטה בחוץ בגזירה שוה **"הבאה—הבאה"** מהעלאה בחוץ.

מה להלן, בהעלאה בחוץ, לא ענש הכתוב **אלא אם כן הזהיר. אף כאן**, בשחיטה בחוץ, לא ענש **אלא אם כן הזהיר**. כי גזירה שוה המופנית לצורך לימוד זה הרי היא נחשבת כאילו נכתב הדבר במפורש, ואין זה לימוד "מן הדין".

רבא אמר: אזהרה לשחיטה בחוץ נלמדת בהיקש, כדרכי יונה.

דאמר רבי יונה, נאמר "שם תעלה עולותיך ושם תעשה", **אתיא "שם"** האמור בעשיות הקרבן מ"שם" האמור בהעלאה, בהיקש. (21) מה להלן, בהעלאה, **לא ענש אלא אם כן הזהיר, אף כאן**, בשחיטה, **לא ענש אלא אם**

כן הזהיר.

והוינן בה: **אשכחן מוקטרי פנים**, שנשחטו בפנים, שהיה עליו להעלותם כדינם בפנים, והעלן בחוץ, ולכן חייב על העלאתן.

מוקטרי חוץ, ששחטן בחוץ, וכבר נפסלו בשחיטתן, ואחר כך העלם בחוץ, מנלן שחייב?

אמר רב כהנא: אמר קרא, "ואלהם תאמר: איש איש אשר יעלה עולה או זבח". וקרינן "ועליהם" שמשמעותו, על הראשונים, שהזהיר עליהם מקודם, דהיינו על שחוטאי חוץ שנאמרו בפרשה לפני זה, **תאמר**, שאם העלה אותם בחוץ חייב.

מתקיף לה רבה, **מי כתיב "ועליהם תאמר"?** והרי **"ואליהם" כתיב**, ואם כן, **"ואליהם" קרינא!**

אלא, מוא"ו מוסיף על ענין ראשון נלמד

מן הדין.

וראה בגבורת ארי מכות [יח, ב] שהקשה כן ונקט שהמקריב בחוץ עובר בלאו הבא מכלל עשה, אך ראה בהערה 2 שיש צד שאין בו אלא ביטול עשה, ויתכן שעל כך אין מזהירין מן הדין, כי אינו "עובר" בעשה.

ובמנחת אברהם יישב את שתי הקושיות ע"פ המבואר בהערה הקודמת שנידון הגמרא ללמוד מהקל וחומר לאו מיוחד לשחוטאי חוץ כדי לחייב עליהם קרבן, ועל כך מקשינן שאין מזהירין מן הדין במקום שיש עונש ועשה אלא משום שהלימוד הוא שהאיסור נכלל בלאו שלמדים ממנו, אבל על לאו מחודש אין למדים.

21. רש"י פירש שהוקשו שאר עשיות להעלאה,

חנוך [קפו] הקשו מכאן לדעת הרמב"ם [סהמ"צ שורש יד] שכתב כי על עונש המפורש בתורה מזהירין מן הדין. **ובאבן האזל** [פי"ח מסנהדרין] כתב שדברי הרמב"ם הם רק באופן שלא התחדשה מן הדין שום תוספת בעונש, ובהכרח שיש אזהרה כי לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר, אך כשלא התפרש אלא חיוב כרת, וע"י לימוד אזהרה מן הדין אתה בא ללמוד גם מלקות וקרבן על השוגג, ודאי שב הכלל שאין מזהירין מן הדין.

ובמנחת חנוך [שם] ומצפה איתן הקשו עוד על שיטת המגיד **משנה** [מאכא"ס שם] שבמקום שיש גם עשה מזהירין מן הדין, והמקריב בחוץ יש עליו גם עשה [כמבואר ברמב"ם פי"ח ממעה"ק ה"א] ולמה לא נזהירנו